

גמ"ר (ירושלים) 5867-03-20 - מדינת ישראל נ' אביגדור מקייס באי

כוח:

גמ"ר (ירושלים) 5867-03-20 - מדינת ישראל נ' אביגדור מקייס ירושלים

גמ"ר (ירושלים) 5867-03-20

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

אביגדור מקייס

ע"י באי כוח:

עו"ד יהונתן קיוויל ומתניאל בן שטרית

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לתעבורה בירושלים

[05.02.2025]

לפני כבוד השופט ארנון איתן

גזר דין

מבוא:

1. הנאשם הורשע לאחר הליך של שמיעת ראיות בעבירה של גרם מוות ברשלנות, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א. 1961.
2. על פי הנתען בחלק העובדתי שבכתב האישום, ביום 3.3.2019 בשעה 15:56 או בסמוך, נהג הנאשם ברכב מסוג איווקו מ.ר. 8222480, רכב הסעות ובו 20 מקומות ישיבה (להלן: "ההסעה").
3. במועד ובשעה האמורים, הסיע הנאשם ילדים, וביניהם את הילדה ט' (להלן: "המנוחה"), מבית הספר ז'בוטינסקי, כשהוא נוהג בכיוון כללי בית שמש לשדות מיכה. במהלך הנסיעה, נהג הנאשם בתוך הישוב שדות מיכה בכביש דו סטרי סלול אספלט ושולי עפר/כורכר (להלן: "הכביש").
4. באותה עת היה מזג אויר נאה, שעת יום והראות במקום הייתה טובה.
5. במהלך הנסיעה, עצר הנאשם בכביש בסמוך לבית מספר 12, בית מגוריה של המנוחה, והמנוחה ירדה מן ההסעה. הנאשם המשיך בכביש ולאחר מספר מטרים הסתובב סיבוב פרסה על מנת להמשיך במסלולו.
6. בשלב זה, הבחינה המנוחה כי שכחה את המעיל בהסעה, וסימנה לנאשם שיעצור, והנאשם עשה כן. לאחר שהנאשם עצר, אחד הילדים בהסעה העביר למנוחה את מעילה דרך חלון דלת ימין של ההסעה. אז החל הנאשם בנסיעה בטרם וידא כי המנוחה התרחקה מההסעה, ודרס את המנוחה באופן שאחד מגלגלי הרכב פגע בראשה.
7. המנוחה פונתה לבית החולים כשהיא במצב קשה ולא יציב, כשהיא מחוסרת הכרה ומונשמת וסובלת מפגיעת ראש קשה, וכן נגרמו לה שפשוף בבטן התחתונה ובריך ימין.

8. המנוחה נפטרה בבית החולים, כשעה לאחר הגעתה, כתוצאה מהפגיעות שנגרמו לה בתאונה. ראיות התביעה לעונש: רישום תעבורתי.

ראיות ההגנה לעונש: עדותו של מר אלון אלמקייס, בנו של הנאשם שמסר, כי עבר בחייו אשפוזים רבים ולתקופות ארוכות, והוא מצוי כעת במסגרת צו אשפוז נוכח הידרדרות במצבו הנפשי. הבן הוסיף, כי הוא מתגורר כעת בהוסטל "בית התקווה" בכפר יונה, כאשר אביו מהווה מקור התמיכה המרכזי עבורו. תמצית טיעוני הצדדים:

9. המאשימה ציינה בטיעוניה לעונש, כי הנאשם פגע באופן הקשה ביותר בערך חי האדם, במקרה זה בילדה כבת 6 אשר הוא היה אמון על שלומה וביטחונה. צוין, כי לנאשם כנהג רכב ציבורי הייתה חובת אחריות וזהירות מוגברת, ובמיוחד בעת שנסע בסביבת מגורים שאיננה בטוחה להולכי רגל, ודאי לא לילדה כבת 6, ובנסיבות אלו יש לקבוע את רשלנותו כחמורה, אשר בהתאם לה יש לקבוע את המתחם החל מ-12 חודשי מאסר ועד 24 חודשים, זאת בהתאם לפסיקה אליה הפנתה בטיעוניה.

10. המאשימה הוסיפה, כי היא שקלה את נסיבותיו האישיות של הנאשם לקולא, בהם: מצבו הרפואי של הנאשם, ומצבם של ילדיו, וכן את הרקע בו צמח והיותו מדריך לנגמלים מסמים. מאידך ציינה, הנאשם ניהל הליך של שמיעת ראיות, לא נטל אחריות על האירוע, ולחובתו רישום תעבורתי הכולל 38 הרשעות קודמות לרבות הרשעות במסגרתן קיימות פסילות רישיון ישנות.

11. המאשימה עתרה לקביעת מתחם ענישה שבין 12 חודשים ועד 24 חודשים, ואת עונשו של הנאשם ביקשה לקבוע בתחתית המתחם, כך שיוטלו עליו 12 חודשי מאסר בפועל, לצד 10 שנות פסילה וענישה נלווית, לרבות פיצוי למשפחת המנוחה.

12. ב"כ הנאשם עו"ד מתניאל בן שטרית הפנה בטיעונו לגילו של הנאשם, חלוף הזמן מעת התרחשות האירוע הטרגי, ומצבו הרפואי המורכב של הנאשם. צוין, כי הנאשם עבר השתלת כבד, ובעברו היה מכור לסמים. כיום, ומשך למעלה מ-32 שנים הנאשם נקי משימוש בהם. ב"כ הנאשם הוסיף, שהנאשם חווה גירושים קשים, והוא מצוי באבל אישי נוכח אובדן חייה של המנוחה. עוד צוין, כי מצבו המשפחתי של הנאשם הוחמר בעקבות מצבם האישי של ילדיו, והוא מהווה מקור תמיכה בלעדי עבורם.

13. ב"כ הנאשם ביקש שלא לזקוף את ניהול ההוכחות לחובת הנאשם. לדבריו, גם ממצאי השטח בזירה, בהתאם לדוח הבוחן, אינם מלמדים על אופן התרחשותה של התאונה. הוסף, כי הנאשם הקים את כפר זוהרים בשיתוף וועד שיקום שכונות, עובד כמדריך טיפולי, מתנדב למען מכורים והקים שני מוסדות אשפוז בעיר בית שמש.

14. בהתייחס לרישום התעבורתי נטען, כי המדובר ברישום ישן, שאינו חריג ביחס לנהג רכב ציבורי שלו ותק נהיגה ארוך של כ-45 שנים.

15. עו"ד יהונתן קיוויל, בא כוחו הנוסף של הנאשם התייחס בטיעונו לעובדה, שלנאשם לא הוצמד באירוע נהג מחליף או מלווה, ולא היה מי שיקבל את הילדים בירידה מרכב ההסעות. על פיו, אחריות הנאשם נטל על אף ניהול ההליך. צוין, כי חייו של הנאשם מאז אותו אירוע אינם חיים, והוא חווה משבר אישי ומשפחתי קשה. עוד צוין, כי מאז האירוע חלף פרק זמן משמעותי של כ-5 שנים. לדעת הסנגור שילובם של כלל נתונים אלו, מטים את הכף שלא להטיל על הנאשם עונש מאסר שירוצה מאחורי סורג וברית, אלא בדרך של עבודות שירות. לדבריו, המתחם התואם את המקרה הינו החל מ-6 חודשים ועד 18 חודשים, זאת בהתאם לפסיקה תומכת אותה הגיש. בנסיבות אלו, ביקש הסנגור להפנות את הנאשם לממונה על עבודות השירות, לבחינת התאמתו לריצוי העונש בדרך זו.

דין:

16. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון העונש הראוי למי שגרם למותו של אדם ברשלנות שבנהיגה, הוא מאסר לריצוי בפועל וכי קדושת החיים והצורך להילחם בתאונות הדרכים מחייבים ענישה מחמירה ומרתיעה גם כאשר עסקינן באנשים נורמטיביים שכן מן המפורסמות הוא, שלא אחת אנשים נורמטיביים מוצאים עצמם מעורבים בתאונות דרכים קטלניות. ראו: ע"פ 1920/14 מדינת ישראל נ' אבירם (26/04/15):
17. על פי הפסיקה המנחה, חריגה מן הכלל, תיעשה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהן מדובר ברמת רשלנות נמוכה וכאשר מתקיימות נסיבות אישיות יוצאות דופן, המצדיקות, חרף הכלל האמור, שלא לשלוח את הנאשם האינדיבידואלי למאסר מאחורי סורג וברית. ראו: רע"פ 548/05 מאירה ליון נ' מדינת ישראל (19/01/06).
18. כפי שצינתי בהכרעת הדין, הנאשם נהג הסעות במקצועו, הסיע את המנוחה ילדה כבת 6 שנים ומחצה בעת האירוע לביתה. הישוב בו התגוררה וביתה היו מוכרים לו, שכן הסיע בעבר את אחותה לפעוטון. מתיאורו בבית המשפט עלתה תמונה של סביבת מגורים שאינה בטוחה להולכי רגל, ודאי לא לילדה בגיל שש. מקום ישן ומוזנח, נעדר תשתיות מוסדרות, אשר אין בו מדרכות, ובחלק מהכבישים ישנם בורות וחצץ, כך שברור היה לנאשם כי מחוץ לרכב, עליו לפקח על המנוחה באופן הדוק יותר, ולנקוט בפעולות סבירות, כדי להבטיח את שלומה.
19. אופן פעולתו מעת שהבחין במנוחה מצדו השני של הכביש מסמנת לו לעצור, לאחר שכבר הורידה, מבטאת מידה של רשלנות חמורה. לאחר שהמעיל נמסר בידה של המנוחה, החל הנאשם בנסיעה, תוך שהוא מתעלם מנוכחותה הקרובה לרכב ההסעות. הנאשם יכול היה לצפות כי בנסיבות אלו, כאשר המנוחה בגילה הצעיר, נמצאת על כביש משובש, בצמוד לרכב הסעות, ובאין מדרכה במקום, עלולה להיפגע. במצב דברים זה, ובהעדר מלווה, חלה עליו האחריות לוודא כי המנוחה הגיעה לשטח בטוח, והיא מחוץ לטווח הסכנה, ועל כן אסור היה לו להתחיל בנסיעה, טרם וידא כי הוא מבחין בה היטב, ודאי כשהיא נדרשת לחצות את הכביש חזרה לביתה המצוי מעברו השני של הכביש.
20. הנאשם יכול היה בנקל לנקוט באמצעי זהירות סבירים, כדי למנוע את האירוע הטרגי, ודי היה ללוותה במבט רצוף, או להנחותה לחצות את הכביש מקדמת הרכב, ולא מאחור, כך היה נשמר עמה קשר עין רצוף, עד אשר היא חוצה את הכביש ושבה לשביל הגישה של ביתה. אמצעים סבירים אלו לא ננקטו על ידו, והם שהובילו לקרות התאונה, ומותה של המנוחה.
21. בהתאם לפסיקה המנחה, המסיע ילדים נוטל עליו אחריות משפטית, מוסרית ואנושית כבדה וככובד האחריות, כך יטה העונש לחומרה (ראו: רע"פ 8191/11 אייל מזרחי נ' מדינת ישראל (20.11.11)). בהקשר לחובת זהירות מוגברת של נהג רכב הסעות ראו גם: ת"פ 40262/04 (מחוזי תל-אביב) מדינת ישראל נגד יוסף שלום (24.12.2006).
- "מעל הנהיגה הזהירה הצריכה לכל נהג ונהג חייב נהג רכב ציבורי המסיע תלמידים להישמר היטב ולנהוג רכבו בדוקנות מיוחדת, שכן חיי הילדים בידיו. לא מדובר בתפארת המליצה אלא בהוויית עולם..."

22. במסגרת עפ"ג (מחוזי ב"ש) 8944-05-10 מרדכי מאלנקר נ' מדינת ישראל (15.7.2010), הורשע מערער בעבירה של גרם מות ברשלנות, בהיותו נהג אוטובוס ילדים הוריד ילד בתחנה ולא וידא היכן הילד, וכשהמשיך בנסיעתו דרס אותו למות. באותו מקרה נקבעה רשלנות גבוהה וחמורה, וכי אחריותו של נהג הסעות היא אחריות מוגברת והיא מחייבת ידיעה ברורה היכן הילדים שהוריד מההסעה בטרם ימשיך בדרכו. עוד נקבע, כי חובות הזהירות של הנהג כלפי הנוסעים ובמיוחד כאשר מדובר בהסעת ילדים, אינן מסתיימות עם עזיבתם של הילדים את האוטובוס, הן ממשיכות להתקיים עד אשר נוסעי האוטובוס עוזבים את הסביבה בה האוטובוס מסכן אותם או עלול לסכן אותם. מה עוד, שלאור העובדה כי אין מלווה באוטובוס, הרי שנטל האחריות על הילדים בהסעה רובץ במלואו על כתפי הנאשם ומתפקידו היה לדאוג שילדים אלה יחצו את הכביש בבטחה. בהקשר זה נקבע גם, כי רמת הרשלנות מהווה נתון חשוב באשר לאופן ומשך ריצוי המאסר, וכך צוין:

"...חובתו של נהג אוטובוס, המסיע ילדים והאחראי לביטחונם ובטיחותם, לוודא, באופן פוזיטיבי, איפה נמצאים הילדים אותם הוריד מהרכב. אחריותו אינה מסתיימת עם ירידתם של הילדים מהאוטובוס, שכן הוא אמור להביאם בבטחה לבתיהם, או, לכל הפחות, לוודא שלא ייפגעו מהאוטובוס, שזה אך הורידם בתחנה. לכן, המערער היה אמור לדעת, כאמור - פוזיטיבית, איפה הילדים שהוריד מהאוטובוס לפני שהמשיך בנסיעה וזאת מתוך ידיעה, שילדים, כילדים, עלולים לקפוץ לכביש או "סתם" ליפול, ובכך עלולים להיפגע מרכב ההסעות. המערער, משלא ראה את הילדים דרך המראות, לא היה רשאי לצאת מתוך הנחה שהם בסדר, או שהם פנו לחלקו האחורי של האוטובוס, אלא דווקא במצב זה, היה אמור שלא להמשיך בנסיעה, עד שיראה בביטחון היכן הם. אם היה צריך לרדת מהרכב לצורך כך, או היה אמור לשלוח את חברו שהיה עמו ברכב לצורך כך - אין נפקא מינה, ובלבד, שלא היה ממשיך בנסיעה עד שהיה מברר היכן הילדים "שנעלמו" לו משדה הראיה".

23. בהקשר למדיניות הענישה הנוהגת ראו לדוגמה: גמ"ר 186-10-19 מדינת ישראל נגד מועתז קרעין (4.12.2022), רע"פ 3981/23 אגא כרים אזימוב נגד מדינת ישראל (31.5.2023), רע"פ 5757/22 דניאל כמיסה נגד מדינת ישראל (1.9.2022), גמ"ר (ת"א) 1291-07-12 מדינת ישראל נ' בן זאב, (14.7.2014), עפ"ג 20491-10-16 סקיק נ' מדינת ישראל, (1.2.17), רע"פ 3575/19 תבור נ' מדינת ישראל (30.06.19).

24. סבורני, כי בנסיבות המקרה דנן יש לקבוע כי רמת הרשלנות הינה ברף בינוני-גבוה, ובהתאם לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת, החל ממאסר למשך 9 חודשים ועד 24 חודשים, לצד פסילה שבין 8 שנים ועד 10 שנים, לצד ענישה נלווית, לרבות פיצוי למשפחת המנוחה, אשר מהווה פיצוי סמלי בלבד, ואינו בא במקום הפיצוי הביטוחי. בהקשר זה ראיתי להוסיף, כי מידת הרשלנות שבמעשה, כפי שקבעתי, ובהתאם לפסיקה המנחה, אינה מאפשרת להורות על ביצוע העונש במקרה זה בדרך של עבודות שירות. (ראו: סעיף 17 לעיל, ואף בשים לב לפסיקה שהוגשה מטעם ההגנה).

25. בבחינת העונש המתאים לנאשם בתוך המתחם, הבאתי במסגרת שיקולי את הנסיבות הבאות: הנאשם כבן 64 גרוש ואב לשלושה ילדים בטווח הגילאים 25-33. עוד שקלתי, את הרקע המורכב בו צמח הנאשם כמפורט בתסקיר המבחן (עמוד 1 פסקה 2 עמוד 2 פסקאות 1 ו-2). מצבו הרפואי של הנאשם בהיותו נכה על רקע השתלת כבד שעבר בשנת 2013 וכן התהליך הטיפולי המוצלח שעבר מגמילה מסמים.

26. נתתי דעתי לנסיבותיו המשפחתיות המורכבות של הנאשם, לעדות הבן בפניו וכן המסמכים שהוגשו בעניינו (סומנו נ/9), מצבה של הבת כמפורט בתסקיר המבחן וכן במסמכים שהוגשו בעניינה (סומנו נ/8), לכך שהבת מתגוררת עם הנאשם בביתו, יחד עם בנה ומתקיימת מהבטחת הכנסה עקב מצבה הרפואי, ולכך שהן הבת והן הבן נתמכים על ידי הנאשם כלכלית ורגשית.

27. הנאשם נעדר רישום פלילי, ולו וותק נהיגה ארוך משנת 1978. לצד זאת, לחובתו רישום תעבורתי הכולל 38 הרשעות קודמות. עיון במרשם מלמד כי מרביתן מסוג ב.מ, האחרונה שבהן משנת 2022, כאשר קיימות גם הרשעות אשר כללו עונשי פסילה, אם כי אלו ישנות.

28. במסגרת תסקיר המבחן צוין, כי הנאשם נטל אחריות על המעשים. הנאשם מסר כי כבר באותם רגעים, בעת שניגש לחלקו האחורי של הרכב הבין את גודל הטרגדיה. הנאשם הביע צער וחרטה על קרות האירוע, ולכך נחשפתי בכל מהלך הדיונים שהתקיימו, ובעיקר בדיון האחרון בעת שפנה להוריה של המנוחה בהבעת צער וכאב גדול. הנאשם מסר, כי מאז אותו יום, הוא שרוי בתחושה קשה של הלקאה עצמית ורגשות אשמה.
29. להתרשמות שרות המבחן, הנאשם מתנהל באופן תקין ושומר חוק, והוא בעל מערכת ערכים תקינה, אשר עבירה זו הינה חריגה להתנהלותו. הנאשם הביע אמפטיה עמוקה למשפחתה של המנוחה.
30. במסגרת שיקוליו, ציין שרות המבחן את היות הנאשם נעדר רישום פלילי, נסיבותיו האישיות ומצבו הרפואי, והיותו בוגר הליך טיפולי בתחום ההתמכרויות מזה כשלושים שנה. שרות המבחן ממליץ כי נתונים אלו יילקחו בחשבון בעת גזירת הדין. לכל אלו יש להוסיף גם את חלוף הזמן מעת ביצועה של העבירה.
31. הבאתי במסגרת שיקולי את דבריהם ותחושתיהם של הורי המנוחה, אשר ליוו בנוכחותם את ההליך המשפטי לכל אורכו.
32. באיזון בין שיקולים אלו, אני קובע את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם, ומטיל עליו את העונשים הבאים:
- א. מאסר למשך 9 חודשים. הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 16.3.2025 בבית המעצר "ניצן" עד השעה 10:00 כשברשותו תעודת זהות.
- ב. פסילה מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 8 שנים. הנאשם יפקיד במזכירות בית המשפט את רישיונו עד ליום 1.5.2025.
- ג. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים.
- ד. אני מצווה על מאסרו של הנאשם למשך 5 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור את העבירה בה הורשע או עבירה בניגוד לסעיף 67 לפקודת התעבורה תשכ"א-1961, שעניינה נהיגה בפסילת רישיון.
- ה. תשלום פיצוי בסך 20,000 ₪ אשר ישולם למשפחת המנוחה ב-10 תשלומים חודשיים ושווים החל מיום 1.5.2025. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שקבע בית המשפט.
- ניתן יהיה לשלם את הקנס/ פיצוי/ ההוצאות כעבור שלושה ימים מיום מתן ההחלטה/ גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:
- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון *35592-*****
- במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).
- המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשרות המבחן ושב"ס.
- זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.
- ניתן היום, ז' שבט תשפ"ה, 05 פברואר 2025, במעמד הנוכחים